

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 178. szám.

Szerda, aug. 5.

A vasárnapi munkaszünet.

— augusztus 5.

A napokban tette közzé a kereskedelmi kormány az ipari munkának vasár- és ünnepnap szüneteléséről szóló törvényjavaslat tervezetét.

Tizenhét éve annak, hogy a vasárnapi munkaszünetről az első törvény készült. De még hatályba se lépett az 1891: XIII. törvénycikk, máris minden oldalról panaszok merültek föl ellene. A legkisebb kifogás volt az, hogy a célnak nem felelt meg, s hogy rendelkezéseiben részint szűk volt, részint tág s a kereskedelmi minisztérium rendeletkibocsátó joga csak részben tudta pótolni a hiányokat. Ami abból kitűnik, hogy egy egész vaskos kötetet tesznek ki ezek a rendeletek, mert minduntalan szükség volt azok módosítására s ma már igazán nagyon nehéz a rendelkezések tömkelegében eligazodni. A vasárnapi munkaszünetnek újabb rendezése tehát már régóta közöshaj volt s mindenki meglepődéssel fogja fogadni, hogy erre végre a kereskedelmi kormány eltökélte magát.

A tizenhét év tapasztalata nagyon előnyösen látszik meg a tervezeten. A legfeltűnőbb mindjárt az, hogy a régi törvény csak a vasárnapot és Szent István napját deklarálta szünnepnek, a jelen tervezet a Gergely-naptár szerinti Karácsony első napját is annak mondja ki. Már 1891-ben hosszú vita folyt a képviselőházban emiatt, mert már akkor közöshaj képezett az, hogy a Karácsony első napja szünnep legyen, de akkor ezt az indítványt Baross Gábor azzal utasította vissza, hogy nem lehet felekezeti ünnepet kötelezővé tenni az egész országra.

De nem ez a legfontosabb a tervezetben. Hisz végre is nem az volt a régi állapot hiánya, hogy kevés volt a szünnep, hanem az, hogy nem volt precizirozva, hogy

a törvény kikre terjed. Ebből eredtek aztán a komplikációk. Azért mindjárt a tervezet 1. §-a nagyon határozott. E szerint a munkaszünet szempontjából ipari munkának tekintetik minden olyan munka, a melyet áruk, nyerstermékek, vagy félgyártmányok előállításánál, földolgozásánál, kereskedelmi forgalomba bocsátásánál és árusításánál, vagy ezekkel kapcsolatosan, vagy ezek céljaira, vagy bármilyen kereskedelmi üzlet, ügynöki vagy közvetítői tevékenység körében nyilvánosan vagy idegen munkaerő igénybevételével iparszerűleg végeznek. Igaz ugyan, hogy nem nyilvánosan és nem mások munkaerejének igénybevételével az iparos dolgozhatik munkanapokon is, sőt a munkaszünet kényszere alól kivételeket állapít meg, sőt újabb kivételek statuálására is jogot ad a kereskedelmi miniszternek, mégis sokkal szűkebb körre szorítja a kivételeket, mint a régi törvény s az annak alapján kibocsátott rendeletek teszik.

Figyelemre méltó intézkedése a tervezetnek, hogy a pálinka és általában az égetett szesz italok kimérését nagyon korlátozza. Azt mondja ugyanis a tervezet, hogy azok az italmérések, amelyekben az engedély szerint kizárólag égetett szesz italokat szabad kimérni, tehát a pálinkamérések munkaszüneti napokon csak reggel hat óráig délelőtt tíz óráig tarthatók nyitva, amennyiben pedig az italmérőnek bor, sör, vagy más italkimérése is meg van engedve, üzletét munkaszüneti napokon délelőtt tíz órán túl nyitva tarthatja ugyan, de a megállapított időn kívül égetett szeszitalokat üzletében kimérni vagy árusítani nem szabad.

Igaz ugyan, hogy szociális szempontból nem tökéletes ez a rendelkezés, mert igazában csak akkor érne valamit az alkohol árusításának korlátozása, ha munkaszüneti napokon minden italmérő helyiség

egész napon zárva volna. De hát valami javulást mégis hoz a tervezet.

Ellenkezést kelthet a tervezetnek az az intézkedése is, hogy vasárnap és szünnepnapon hetivásárok nem tarthatók, nem mindig szolgálja éppen azt a célt, amelyet akar. A munkásság ugyanis általában szombaton este kapja kézhez hetibéréit. Ha másnap nem vásárolhatja meg már reggel a jövő heti szükségletet, közel áll a lehetősége annak, hogy a munkás elköltsön vasárnap délután vagy, sajnos, elissza azt a pénzt, ami pedig élelmezésre volna fordítandó. Ezen nem segít az a tény, hogy a pálinkamérések be vannak csukva, mert ott a korcsma és a sörház. A javaslatnak tehát a hetivásárokra vonatkozó korlátozását éppen szociális érdekből kell módosítani s az árusítást legalább délelőtt kilenc-tíz óráig ezeken a napokon is meg kell engedni.

Szóval, vannak hibái is a tervezetnek, de azok nem javíthatatlanok. S ha az érdekeltek felszólalását annyiban figyelembe fogja venni a kormány, amennyiben az nem jogosulatlan magánérdek, ez a törvény kétségtelenül egyike lesz a leghasznosabb alkotásoknak.

Gabonakereskedelmi tanfolyam Nagybeeskereken.

Nagybeeskerek, aug. 5.

Az itteni állami felső kereskedelmi iskola igazgatósága az intézettel szerves kapcsolatban működő „Gabonakereskedelmi Tanfolyam” felállításáról gondoskodott, mely már a beálló iskolai év elejével megkezdte tevékenységét.

E nyilvánvalóan szükségét pótló tanfolyam egyrészt az iskola munkássági körének praktikus irányú kibővítését célozza, másrészt pedig a gyakorlati kereskedelmi élet érdekeinek szolgálására lesz hivatva.

Kétségtelen, hogy városunk a helyi körülményeknél fogva is kiválóan alkalmas ily tan-

A „TORONTÁL” tárcája.

A tavasz szerelme.

Tavaszi reggel. — A nap melege már a lombokon át is érzik. — Zöld mezők, csak itt-ott van sárga folt rajtuk. — Zöld és sárga virágtenger, ezernyi játszi napsugárral.

A távolban a falu tornya meredeken nyulik a tiszta légből.

A távolban is ezernyi játszi napsugár — mindenütt ragyogó napfény.

Az ágakon a tavasz dalnokai csicseregnek — gyengéd, finom madárhangok chaosa; élénk, vidám, zsebongó tavaszi élet, mely az erdő felett elhalni látszik, de a fa koronái alatt tova terjed.

Az erdő mellett uton haladtak. Hallgatagon.

A leány világos, vörös szalagokkal díszített nyári ruhája élénk ellentétben állott a szürke gyalogúttal és a fák árnyékával. Széles szalmakalapja alól kikandikáló fürtjeivel lenge tavaszi szellő játszadozott.

Kezében virág, a szára összetörve.
A férfit, ki mellette ment, sötét ruhát viselt. Sétálpálcájával az uton heverő kavicsokat ütögette, melyek aztán messzire gurultak.

— Lujza . . .
— Ne . . . ne . . . hallgass már!
— Azt akartam még . . .
— Ferenc . . . nem, nem!
— Hát nem akarsz megérteni . . .
— Kérlek . . . hagyd abba!
Ferenc elhallgatott.

Szólanul ballagtak egymás mellett. Lépteik nyomán a kavicsok egyhangú zaja hallatszott. Cinkesereg ujjongva csiripel a fűben. Valamiért veszekedtek — egy féregért. — Aztán mély csend.

Különből illatos lég és verőfény mindenütt.

A közeli faluban megkondult a harang — a szellő lágyan hozta feléjük hangjait.

— Lujza . . .

— No . . .

— Mégis csak meg kell mondanom!

A leány fülig elpirult, a kezében lévő virágot darabokra szakgatta. Megállott.

— Ferenc . . .

— Talán nem is szép, hogy . . .

— Ferenc . . .

— Istenem . . . megszegném fogadalmam!

— Mindkettőnk tönkre teszel, őt is, engem is — értsd meg, mindkettőnk.

— Hallgass meg, Ferenc . . . utoljára . . .

nem akarok erről többet hallani . . . de hogy is lehetsz ilyen!!? . . . Hát ő reá már nem is gondolsz? Mily sápadt volt tegnap . . . mikor felkelt . . . hosszú betegsége után először, mily beesettek voltak szemei . . . tán jobb szeretted volna, ha sosem kelt volna fel többet . . . ha megszeged fogadalmadat . . . akkor . . . akkor . . . a következményeket is te fogod viselni . . . ne . . . ne tedd . . . Ferenc . . . kérlek . . . könyörgöm.

Ferenc elragadtatással nézett rá.

— No jó . . . de csak azt mond meg nekem . . . őszintén . . . néz hát szemembe . . . Lujza . . . ugye szeretsz?

— Nem!

— Hazudsz!

— Sosem szerettelek!

— Sosem?

— Nem . . . és nem is foglak!

Ferenc tudta, hogy Lujza hazudik.

Lujza érezte, hogy Ferenc nem hiszi el neki.

Az ut, mely most az erdőn át vezetett, keskenyebb lett.

Egy-egy napsugár néha utat tört magának a fák között és beragyogta az ösvényt.

Hallgatagon, révedező tekintettel haladtak. Köröttük néma csend.

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dus szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fe rtőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légső- és húgyszervi betegségeknek. 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségekkel is, mint typhus, cholera, megkíméltek azok, akik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaklektikétek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozata a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsa vval telített viznél, sőt a szódaviznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizet a legszebb ember is könnyen megvizsgálhassa, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzete ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

ÁGNES-

fórrást, ha gyomor-, bél- és légesőhurttól szabadulni akarunk.
fórrást, ha a vesébajt gyógyítani akarjuk. 297/a—15 11
fórrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
fórrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Kedvelt borvíz!

folyam szervezésére. Nagybecskerek ma már számottevő tényezője a hazai gabonakereskedésnek. A délvidek gabonakereskedelme javarészt Nagybecskereken bonyolítatik le. Városunk, mint gabonakereskedelmi forgalmi központ, folytonos fejlődésben van s valószínű, hogy előnyös és kedvező helyzete folytán néhány év múlva kiváló jelentőségű emporiuma lesz a délmagyarországi gabonakereskedelemlennek.

A gyakorlati irányú szakiskoláknak rendeltetésükből folyó természetes kötelességük, hogy keressék és megtalálják a praktikus élettel való közvetlen érintkezést s ennél fogva kiváló földadatuk az is, hogy a kedvező helyi körülményeket gondos figyelemmel kísérik s a gyakorlati élet követelményeinek javára értékesítsék.

Ez alapon érlelődött meg az eszme, hogy gondoskodnunk kell arról, miként a kínálkozó és kedvező helyi viszonyok fölhasználásával alkalom nyujtassék a tanuló ifjúságnak arra, hogy kellő ismeret, alapos tájékozottság és gyakorlati készséget szerezhessenek a kereskedelem e nagy jelentőségű ágazatában. Még pedig annál inkább is, mert a gabonakereskedés üzletek, irodák évről-évre és mind több és több megfelelő szakirányú munkakerőt vesznek igénybe s kívánatos, hogy ifjaink mind nagyobb számmal lépjenek e pályára, melyen tisztességes és önálló existenciát állapíthatnak meg maguknak.

A rövid idő múlva megnyitandó Gabonakereskedelmi Tanfolyam szervezetének főbb vonásait a következőkben ismertetjük.

A tanfolyam célja, hogy oly alapos, szakszerű, elméleti és gyakorlati ismereteket nyújtson a hallgatónak, melyeket a gabonakereskedelem mai fejlett viszonyai föltétlenül megkövetelnek s miknek nagy hasznát látják azok, akik e pályára lépnek.

A tanfolyam rendes hallgatói az állami felső kereskedelmi iskola jelenlegi és volt növendékei; másodsorban pedig oly kereskedelmi alkalmazottak, kik e szakmában óhajtják magukat kiképezni.

A kurzus a téli hónapokban, — november hótól kezdődőleg 5 hónapon át fog tartani, hetenként két órában.

Az oktatás e tanfolyamon részben elméleti, főképen azonban gyakorlati irányban halad; kiváló gond fordítatik arra, hogy az oktatás alapja a gyakorlat és szemléltetés legyen. E végből a tanfolyam hallgatói tanulmányozzák a helyi gabonakereskedelmi viszonyokat s tanulmányi utat tesznek Budapestre az ottani terménytőzsde s elevátorok megismerése céljából.

Hol az ut öszzébb szorult, kezeik öszzé-
érték.

Megrezzentek.
A nyomasztó csend és félelmes magány
megoldá nyelvüket.

— Haragszol? — kérdé félve Lujza.
— Haragszom-e? Dehogy . . .
— Milyen csend van itt . . .
— Igen.
— Ijászto csend.
— Igen.
— Miért nem beszélsz valamit?
Kezeik ismét érintették egymást.
— Istenem . . . ne kinez!

A leány előre futott.
Már nem tudott a férfi mellett menni.
Ferenc szeméi bámulattal függtek a fiatal leányon, szerelemittasan szemlélte a nyakán játszódozó szöke fürtöket, karsu derekát, formás pici cipőkbé bujtatót lábait, melyek felett hófehér harisnya kandikált ki.

Oh, hogy szerette volna karjaiba zárni.
Itt, hol egyedül voltak.
Egész egyedül.

A leány, mert ő oly szótlannul követte, hátra-
tekintett.

Most Ferenc hirtelen beszélni kezdett
— gyorsan — és sokat — mindenféléről — a
leány oda sem figyelt — azért nevetve válaszol-
gatott — ezt meg Ferenc nem vette észre.
Nem merték a beszédet abba hagyni.

Az árok előtt ismét szélesebbé vált az ut.
Nem sok viz volt benne.
Tegnap még ki volt száradva.
A leány határozatlanul állt meg előtte.
— Átvigyelek?
— Nem!
— Hát vissza akarsz fordulni?

A tanítási anyag köre a következőképpen
csoportosul:

I. Általános ismeretek.

1. A gabonaművek; és pedig a buza, kukorica, zab, rozs, árpa, botanikai, kémiai, fiziológiai ösmertetése. Fajai; fölhasználás.

2. A gabonatermés tényezői: a) a talaj és geolog. összetétele; b) az éghajlati viszonyok befolyása; c) az egyes gabonafajok term. geográfiai határai.

3. Hazánk gabonatermelése; az egyes gabonaműveknek külön-külön való felsorolásával. A termelő vidékek. Statisztika.

II. A gabonakereskedelem.

1. A minőségek ösmertetése; mérés, súly, keverék és a gabonaművek különféle betegségei.

2. A vásárlás és eladás; módozatai.

3. Raktározás. Elevátorok. Az áru osztályozása, kezelése és rostálása.

4. Szállítás; tarifák stb. Fontosabb tőzsdei szokványok.

5. A készáru a tőzsdén. A terménytőzsde. Az áralakulás.

III.

1. A hazai gabonakereskedelem.

2. Kivitel; bevétel.

3. Örlési termékek.

IV.

1. A gabona a világkereskedelemben. Termelő helyek.

2. Világpiacok. Adás, vétel. Áralakulás.

3. Összehasonlítás. Statisztikák.

Föltöttebb kívánatos, hogy e jelentős célok szolgálatára hivatott tanfolyam minél erősebb gyökeret verjen s ugy a közoktatási kormány, mint az erre illetékes tényezők hathatós támogatásukban részesítsék.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 $\frac{1}{2}$ ó-tól kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 3 $\frac{1}{2}$ óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déiben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

Augusztus 10. Közigazg. bizottság ülése.

A föld rosszul fizet.

A föld megcsalta az embert. Rosszul fizetett.

Láttam a napsütötte arcu embert, amikor kalaplevéve üdvözölte a hajnalt, amint az első napsugár az arany kalaszra esett. És láttam amikor lehanyatlott kezében a kasza: nem volt annak eredménye más, mikor suhogott a vékony penge, minthogy satnya szálak hulltak alatta. És az öszbevegült ember elveszítette reményességét. Jött azonban a fia. Városi ember, civilizált.

— Más gazdaságot kellene berendezni — mondotta. Modernet, szebbet. Gazda ágilag ugy berendezkedni, hogy dacolhasson az idő kedvez-

és minden további kérdezősködés nélkül karjaiba véve a leányt és átvitte a vizen.

A leány feje egészen közel volt az övéhez.
A férfi ajka egészen a leány ajkához ért.
Egész közlelől érezte Lujza a bajusz érintését, rövid, gyors lélekzetét és forró leheletét.

— Ferenc . . .
Ugy nézett reám, mint egy megsebzett özike.
Ferenc dadogott valamit.
De nem csókolta meg.

A tuloldalon a leány kisiklott karjai közül.
Némán folytatták utjukat.

Egyesgyedül a nagy esendben.
A cserjéktől jobbra barátságosan köszöntötték őket a falu piros háztetői, melyek felett vékony füstgomolyok gyűrűztek. A templom tornya nagyobbak látszott.

A szelkakas ugy ragyogott rajta, mint a páva tolla.

Fehéren, simán — kihaltan terült el előttük a Fő-utca.

A ház előtt egy karosszékben ült ő, a beteg testvér, a menyasszony. Arca ragyogott a boldogságtól.

— Már oly kora reggel sétáltatok?
— Igen.

— Cívakodtatok, ingerkedtetek megint egy kicsit?

— Nem.
Lujza megcsókolta nényét és bement a házba. Szobájába érve, az ablakhoz támaszkodott és a függöny mögöl nézte őket.

Azután keztyüit és napernyőjét az ágyra vetette — nem birta tovább — sirva fakadt.

Zokogott.
Térdén állva, kezeit tördelve, görcsös, elhaló, rekedt hangon kiáltá:

— Bár meghaltál volna . . . te . . . te.

Hejermans.

zöltségével; ha eső nincs, maga öntözze vetéseit, ha nem terem, maga tegye termékenynyé a földet. Vetőgéppel, gözkevel, műtrágyával, csatornázással kell dolgozni: dacolni kell a földdel.

És az öreg, mint egy szilaj állat, ütötte fel a fejét.

— Minek nékem a gözke? Vetőgép? Vannak jó lovaím, két karom, béreseim.

— A gözke jobban kiveti a hantot, jobban szétmorzsolja a földet. Aztán amerikai magot is kell vetni, amely százszorosan fizet.

Megvetően mosolyog az öreg.
— Amerikai magot még az öreg apám se látott.

— Az a maguk baja, az elmaradottság. Ez a megölője minden újnak, az a gondolat: ha jó volt így régen, jó lesz most is. A maradisággal kell először megküzdeni, hogy a hasznat magukba plántálni lehessen. Amig olyan emberek lesznek, akik göresösen ragaszkodnak a kapanyélhez, az eke szarvához, a boronához, addig mindig harcai lesznek az új gondolatoknak, az új haszontermő törekvéseknek. Nézze meg azoknak a földjét, akik belterjesen gazdálkodnak. Látszik-e azon, hogy nem volt eső? Látszik-e azon, hogy dacol a föld, hogy nem ad kamatot, hogy megtartja még azt is, amit beleszórtak? Az istállójában páratlan szép lovakat nevelhetne. A földjén embermagaságú lenne a kukorica. Jövedelme megszázszorosodna. És a biztos tudat, hogy nem magát igazgatja a föld, hanem maga a földet, megfiatalítaná a lelkét.

Az öreg ember vállat vont, mosolygott. Pipára gyujtott. Aztán azt mondta:

— Beszélj valami okosabbat.

És a fia, a városi civilizált ember is elveszítette reményességét.

Rosszul fizetett a föld és kétségbeesetten néz a tél elé a szegény, a gazda pedig neki-busulva bizik a jövőben.

Ez a magyar jellemvonás.

Busulunk, mintha bizony ez haszonnal járna. Németországban nem ösmérik azt, hogy bizzunk abban, milyen lesz az időjárás; ott az ember, a szorgos kéz tökéletesen rabigába hajtotta a földet. A magyar paraszt meg egyebet se tud a busulásnál.

— Személyi hir. Jankó Ágoston alispán ma Pancsováról visszaérkezett Nagybecskerekre.

— A bíróság köréből. A most szabadságon levő törvényszéki bírák e hó közepe táján kezdik meg ismét működésüket a nagybecskereki kir. törvényszéknél s így a polgári felelbiteli tárgyalások, valamint a büntető föltárgyalások is e hó 15-én ismét megkezdődnek.

— Utóállítás. A nagybecskereki Rezső-laktanyában ma délelőtt 9 órakor tartották meg a szokásos utóállítást, amelyen az összes állás-kötelesek jelentkeztek. A mai utóállításnál polgári elnök volt Farkas Vince megyei aljegyző, a közös hadsereg részéről Veinovic százados, a honvédség részéről pedig Neuschl Ferenc alezredes elnökölt, míg a közös tisztek közül Vinczenythy Ágost hadnagy, a honvédségtől pedig Rácz Oszkár hadnagy vettek részt. Polgári orvos volt dr. Plechl Szilárd, katonai orvosok pedig dr. Misera József és dr. Tóth ezred-orvosok, utóbbi a honvédségtől. Az utóállításán 45 jelentkező közül 23 embert találtak a katonai szolgálatra alkalmasnak.

— A törvényszéki épület felülvizsgálata. A nagybecskereki új törvénykezési palota körül még mindig serényen folynak a munkálatok. Most a tárgyaló terem kifestésén dolgoznak nagy siet-séggel s az épület felülvizsgálatára kiküldött bizottság is erősen dolgozik, hogy a már hetek óta tartó felülvizsgálatot mihamarább befejezzék. A feladat nagyobb részével már el is készült a bizottság s remélhető, hogy e hónap végéig a felülvizsgálat befejezést is fog nyerni.

— Mulatság. Az óteleki ifjúság augusztus 8-án, a Borbély-féle vendéglőben, színjátékkal egybekötött jótékonycélu zártkörű táncvigalmat rendez. Belépő-díj személyenként 1-20 K., család-jegy (3 személyre) 3 K. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetéseket — tekintettel a jótékony célra — köszönettel fogadják. A műkedvelői előadáson szerepelni fognak Végh Vilma, Végh Etelka, Végh Margit, Végh Gizuska, ifj. Végh Ferenc, ifj. Borbély József és Kern Ervin.

— Színházi és zenei esemény. Az egyik előkelő fővárosi lap „Színház, zene” rovatában a következő szenzációs színházi és zenei eseményről ad hírt:

* **D. Ligeti Juliska**, a Nemzeti Színház jeles művésznője, mint értesítünk, ma leánygyermeknek adott életet. A művésznő súlyos műtétnek volt kénytelen alávetni magát, amelyet Bäckér József dr. egyetemi tanár és Tóth Gida dr. orvos végzett sikerrel. Most már ugy az anya, mint a gyermek jól érzik magukat.

A színésznői reklámnak ez a netovábbja bizonyára sárgaságba ejti az összes primadonnákat, de hogy mi köze ehhez a színháznak, zenének és a nagyközönségnek, azt valóban nem tudjuk.

— **Tömeges vasuti szerencsétlenségek.** Az utóbbi időben egymást követik a vasuti szerencsétlenségek s majd mindennap van kisebb-nagyobb katasztrófa a vasutnál. Így a legújabb példál három vasuti szerencsétlenségről kapunk hírt, amelyek közül az egyik igen nagyarányu, mert számos emberáldozata van, míg a másik kettő súlyos anyagi kárral járt. A katasztrófákról szóló hírek a következők:

Karánsebesről telefonálják: Nagy szerencsétlenség történt tegnap délben tizenkét órákor az épülőfélben levő karánsebes—hátszegi vasuti vonalon. Kavicsot szállítottak ki ugyanis a vonalra egy tehervonaton, mely Karánsebes és Jáz között kisiklott. A tehervonat tíz méternyi magasságból lezuhant a mélységbe és az irtózatos katasztrófaban Gőmőri mozdonyvezető és két fűtő halálát lelte, két munkás pedig súlyosan megsebesült. A kocsiak túlnyomó része erősen megrongálódott és a mozdony is megsérült. A kisiklás okát még nem tudják. A vasuttest azon a helyen, hol a kisiklás történt, igen éles kanyarulatú és meredek. A vizsgálat megindult. Karánsebesről bizottság ment a helyszínére.

Szegedről jelentik: Majdnem végzetessé válható vonatösszeütközés történt vasárnap virradóra a szegedi pályaudvaron. A negyvennégyes számú tehervonat nekiment egy tolató mozdonynak, melyhez nyolc személyszállító kocsi volt kapcsolva. Az összeütközés úgy történt, hogy a hamis váltóállítás folytán a két vonat oly közel jutott a szomszédos sínparon egymáshoz, hogy nem kerülhette ki egymást. A tehervonat postakocsija és a tolató mozdonyhoz csatolt személyszállító kocsi oldalai teljesen szétzúzódtak. Emberéletben nem esett kár, mert szerencsére a postakocsiban lévő személyzet az összeütközés pillanatában az ellenkező oldalon, a baloldalon foglalatoskodott s így a jobboldalon az összezúzódtól megmenekültek. A kár azonban így is több száz ezer koronára rug.

Aradról jelentik: A vasárnap reggel hat órákor Aradról Piskire és Piskiről Aradra haladó tehervonatok Arad közelében a berzovai kiterőnél összeütköztek. Az összeütközés következtében tizenöt kocsi összezúzódtott. Emberéletben nem esett kár. A közlekedést átszálással tartják fenn. A vizsgálat megindult.

— **Öngyilkosság a férj mellett.** Különös módon vetett véget tegnap Lugoson Ladányi I. törvényszéki tisztviselő neje. Hajnal felé, férje mellett, az ágyban fekvé agyonlötte magát. Az öngyilkosságnak állítólag anyagi zavarok képezték az okát.

A nagybecskereki kutyavész.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, aug. 5.

Dacára a szigorú intézkedéseknek, a kutyavész Nagybecskereken egyre pusztit s majd minden nap esik valaki áldozatul a veszett kutyák garázdálkodásának.

Sajnálattal kell konstatálni, hogy a kutyavész terjedésében nagy része van a közönség ama csoportjának, amelynek értelmisége folytán különösen jó példával kell előljárni az elrendelt óvintézkedések és szabályok betartásánál.

A rendőrség állandóan panaszkodik, hogy az óvintézkedések ugyszólván csak a papíron vagy a dobszóban élnek, mert a közönség ugynevezett intelligens része sem veszi a hatóságai rendelkezéseket s kutyáit állandóan szabadon tartja. A gypmester nem mer velük szemben eljárni, mert a kutyák tulajdonosai lármát csapnak, panaszkodnak, tiltakoznak s a végén jó, hogy ha még nem a gypmestert vagy a rendőrséget büntetik meg.

Hát ez bizony tarthatatlan állapot s ennek így lennie nem szabad. A rendőrségnek itt nem panaszkodni kell, hanem kérlelhetetlenül büntetni. A rend betartásában nincs kivétel s nem is szabad kivételt tenni s aki a rend ellen vét, akár ki fia legyen is, kérlelhetlenül meg kell büntetni. Sőt még inkább, mert az értelmiséghez tartozó osztály sokkal jobban ismerheti a veszedelem súlyát. A ebzárlat idején a kutyát otthon kötvé kell tartani, az utcára csak szájkosárral és pórázra lehet kivinni s aki ez ellen vét, azt föltétlenül meg kell büntetni. Hangsúlyoznunk kell még ismételtén azt, hogy a gypmesteri eljárásokat elégtelennek tartjuk. Ilyen rendkívüli esetekben szaporítani kell az eljárásokat és éjjel-nappal állandóan cirkáltatni kell.

A legújabb ebmarás tegnap történt, amikor egy veszettségben gyanus kutya a nyílt utcán, világos nappal össze-vissze mart egy 11 éves kislányt, aki gyanútlanul haladt az utcán.

Erdeljan Pesza, egy a Déli soron lakó szegény napszámosnak a kis leánya ugyanis tegnap délután 2 óra tájban mitsem sejtve haladt az utcán s amidőn Popov-Pelya Stévának a Déli sor 3. számú házához ért, egy nagy házőrző kutya megtámadta a halálrémült kis leányt, a földre teperte s a gyomrán és bal combján veszedelmesen összemarta. A leány szülei azonnal följelentették a dolgot a rendőrségen s a rendőrök el is mentek Popov házához, de a kutyát nem találták ott, mert Popovék azt időközben elrejtették a szülőbe s a rendőröknek valóságos nyomozást kellett tartaniok, míg a kutyára rátaláltak, amelyet azután kiszállítottak a gypmesteri telepre, ahol az állatorvos meg fogja vizsgálni. A kis leányt addig is, míg meg tudják állapítani, hogy tényleg veszett volt-e a kutya vagy sem, orvosi gyógykezelés alá vették.

TÁVIRATOK

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel Ischlbe utazott a királyhoz, aki a miniszterelnököt holnap délelőtt külön kihallgatáson fogadja. A miniszterelnökkel csupán titkára utazott és sem Günther igazságügyminiszter, sem Rauch báró horvát bán nem ment vele, mert a miniszterelnök az összes ügyekről maga tesz jelentést az uralkodónak.

Az angol király látogatása királyunknál.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” ered. táv.) Ischlből jelentik: A londoni magyar-osztrák nagykövet, Mensdorf gróf az angol király látogatása alkalmából augusztus 9-dikén érkezik Ischlbe. Az angol királyt Ischlben nagy ünnepélyességgel készülnek fogadni és bevonulásakor a pályaudvartól az Erzsébet-szállóig a hadastyánok, tüzoltók és bányászok fognak sorfalat állani. A pályaudvart a király fogadatasakor a közönség elől elzárják. A bécsi férfi-dalegylet 12-én reggel különvonaton Ischlbe érkezik s ott az uralkodóknak hódoló szerenádöt ad.

Miniszterek utja.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma reggel 8 órákor Pöstyén fűrdőbe utazott.

Günther Antal igazságügyminiszter tegnap nyári üdülésre Igló-Füredre utazott.

Aehrenthal Ischlben.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Aehrenthal báró közös külügyminiszter augusztus 11-dikén Ischlbe érkezik, hogy jelen legyen az angol király látogatásánál. A külügyminiszter az angol király Ischlben való tartózkodásáig ott marad.

A választói reform.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” ered. távirata.) A függetlenségi és 48-as párt hivatalos lapja, a Budapest, mai számában vezetőhelyen hosszabb cikket közöl a választói jog reformjáról. A cikknek az a nevezetessége, hogy határozottan jelenti, hogy a választói jog plurális lesz.

Hírek a néppártról.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökben megint a néppárt kiválásáról beszélnek. Azt mondják, hogy a néppárt öszszel válik ki a koalícióból, mert a koalíció nem honorálja kellőképen a néppárt kivánságait. Így a néppárt két államtitkári állást kíván magának, azonkívül pedig az a kivánsága, hogy a főispáni karban megfelelő arányban képviselve legyen. Mivel pedig ez a híresztelések szerint nem lehetséges a mai viszonyok között, a néppárt öszszel kiválna a koalícióból. Ebben az esetben Zichy Aladár gróf is megválna a tárcájától, valamint Rakovszky István is otthagyná alelnöki állását.

A törökországi események.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádi jelentés szerint

Milovanovics Milován szerb külügyminiszter ma nyilatkozott a törökországi eseményekről. A miniszter azt mondja, hogy az események folytán a Balkánon a status-quot aligha lehet fenntartani. Ennek a főoka pedig az albánokban rejlik, akik veszélyeztetik az alkotmányt. A miniszter nézete szerint az albánok támadásai esetén az öszszes keresztény lakosság a törökökkel fog kezét az albánok ellen.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyi jelentés szerint ott a város nagy részében a helyzet a rendes kerékvágásba tért vissza s az utcák a régi képet mutatják. Tegnap egy tisztekből álló küldöttség járt a nagyvezérnél s a tett ígéretek teljesítését kérték.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból sürgönyzik: Tegnap délután 3 matróz részeg fővel az utcán gyalázni kezdte az alkotmányt. Az öszszegyült nép rátámadt a matrózokra, akik azonban fegyvert rántottak s a nép közül négy embert megöltek. Erre a tömeg tisztek vezetésével mellett fokozott dühvel rontott a matrózokra s azokat csakhamar agyonverte.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból táviratozzák, a török lapok rendkívüli kiadásban azt jelentik, hogy a november 14-ikére egybehívandó képviselőház választásai az 1876-ban kidolgozott választói törvény alapján fognak történni. Ugyanez a törvény érvényes a három macedóniai vilajetre is.

A cári pár otthon.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról jelentik, Miklós orosz cár nejevel együtt tegnap a finn vízekről visszaérkezett Peterhofba.

Zeppelin utja.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” ered. távirata.) Berlinbe érkezett stuttgarti távirat szerint Zeppelin léghajója az éjszaka folytatta útját s ma reggel Esterdingen mellett a nyílt mezőn leszállt. Zeppelin ma délután 6 órákor újból fölszáll s léghajóján tovább megy.

A rétsági rablógyilkosság.

Budapest, aug. 5. (A „Torontál” ered. táv.) A rétsági rablógyilkosság ügyében, bár a leg-erélyesebben folyik a nyomozás, még mindig nem sikerült eredményt elérni s a gyilkosoknak semmi nyomuk nincs.

Határidő-üzlet.

Budapest, aug. 5. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (április 1909.) . . . 23 12 — — Buza (októberre 1908.) . . . 22 32 — — Rozs (októberre 1908.) . . . 18 58 — — Zab (októberre 1908.) . . . 16 42 — — Tengeri (augusztusra) . . . 14 56 — — Tengeri (új, októberre) . . . 15 30 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

2575/1907. sz.

A csenei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye csenei járásához tartozó Öregfalu községben lemondás folytán megüresedett **községi szülésznői állásra** ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szülésznői oklevéllel és erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket **f. évi augusztus 31-ig** hivatalomhoz annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Javadalmazás: 1. Évi fizetés 120 kor. 2. Látogatási díj nappal 40 fill., éjjel 60 fill. 3. Születéseknél való közreműködésért 2 kor.

Pályázni kívánóktól a magyar nyelv mellett a román nyelv bírása okvetlenül megkívántatik.

Csene, 1908. évi augusztus 3.

Sztojanovics,
tb. főszolgabíró.

Végszentmihályi községi takarékpénztár ZÁRSZÁMADÁSA

1907. évi december hó 31-én.

Vagyon. Mérleg-számla 1907. december 31-én. Teher.

Pénztári készlet	2627	60	Végszentmihály község törzsbetétje	50000	—
Váltók	72078	—	Betétek	18237	32
			Átmeneti számla	1173	43
			Nyereség áthozat 1906. évről	1120·68	
			Nyereség 1907-ben	4174·17	85
				5294	
				74705	60
	74705	60			

Tartozik. Nyereség- és veszteség-számla. Követel

Üzleti költségek	130	12	Nyereség áthozat 1906-ról	1120	68
Adók	196	91	Váltóleszámitolási kamat	5314	24
Betéti kamatok	739·13				
10% tőkekamat-adó	73·91	813			
Nyereség áthozat 1906-ról	1120·68				
Nyereség 1907-ben	4174·17	5294			
	6434	92		6434	92

Végszentmihály, 1907. évi december hó 31-én.

Csobán Tivadar. Porkár Nikolae. Erdeljan Panta. Szfera Szavo. Ardelean Kosta.

Ezen mérleg, nyereség- és veszteség-számla az üzleti könyvekkel összeegyeztetett, a pénztár előzőleg rovanosoltatott, utóbbi a legnagyobb rendben, az üzleti könyvek pedig a szabályoknak megfelelőleg vezetve, a mérleg, nyereség- és veszteség-számlával mindenben egyezően találtattak.

Végszentmihály, 1907. évi december hó 31-én.

A felügyelő-bizottság:

Dajdea Pantelie. Czarran George. Mohan Vasa. Veres Kornél. George Valian.

Ezen zárszámadás a f. é. június hó 27-én tartott rendes községi képviselőtestületi ülésben felolvasztatott és mint helyesnek egyhangulag elfogadtatott.

Végszentmihály, 1908. évi június hó 27-én.

Csobán Tivadar,
jegyző.

(709—1.1)

Porkár Nikolae,
albíró.

BUZIÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVÍZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESÍTETT,
rendkívül üdítő asztali víz.

ÜDÍT, GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVA!

lvogyymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemenede idült hurutjainál, húgykő- és fővénképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult.— Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.
Nagybecskereki főlerakat: WEHNER JÓZSEF ügynöksége. Kapható
Schlesinger D. fűszerkereskedésében (a főpostával szemben), minden
fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 483—153,90

KIADÓ LAKÁS.
A gimnázium-utcában
egy 4 szobából álló
SZÉP UTCAI LAKÁS
f. évi november hó 1-től
= KIADÓ. =
HAIDEGGER ÖDÖN.
708—3.1

Akar megházasodni?

Hölgyektől, köztük vannak testi hibákkal, vagy törvénytelen gyermekekkel bírók is) kiknek házasága 5000-100.000 kor. közt váltakozik, megbízásokat kaptunk, hogy számukra alkalmas férjeket szerezzünk. Csak azon urak (ha vályontalanok is) irjanak alábbi címre, kiknél a gyors házasság nem utó-ik akadályra. L. Schlesinger, Berlin 18 653—104 6

IRNOK,
ki a jegyzőséghez ért, szeptember 1-től nálam 70 korona
:: havi fizetéssel ::
alkalmazást nyerhet.
Nagytorák, 1908. évi jul. 30.
CHORLÉ GYULA, jegyző.
710—2.1

Az aradáci-utcában levő
VILLÁM
(volt Steigerwald-féle)
előnyös feltételek mellett
november 1-ére
kiadó.
KURLÄNDER IMRE,
Nagybecskerek.
705—3.2

Végrehajtó!
693—2.2.
Adó és köztartozások behajtására ajánlkozok egy 15 évi praxissal bíró tisztességes ember. =
Cim a kiadóhivatalban.